

НАПРЯМИ АКТИВІЗАЦІЇ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ВІТЧИЗНЯНИХ БАНКІВ

Розвиток будь-якої країни залежить від інвестиційного оновлення виробничих потужностей усіх галузей економіки. В сучасних умовах спостерігається негативна динаміка фінансових результатів на більшості підприємств України. Криза в українській економіці супроводжується падінням обсягів виробництва, зниженням платоспроможності суб'єктів господарювання, збільшенням неплатежів, зростанням дебіторської і кредиторської заборгованостей, потреба підприємств у фінансових ресурсах зростає, тому актуальними є залучення позикових коштів. В таких умовах саме банки можуть стати основними донорами економіки, що обумовлює необхідність оцінки їх кредитно-інвестиційної діяльності. Але відсутність ефективного механізму переливання капіталу з фінансового сектора в реальний, а також чітких цілей і пріоритетів монетарної політики, спрямованих на зростання реальних інвестицій, залишається однією з основних проблем вітчизняної економіки.

Використання всього арсеналу інструментів кредитно-грошового регулювання економіки з головною метою - обмежити темпи інфляції, не принесло бажаних результатів для пожвавлення економіки і поліпшення інвестиційного клімату. Держава практично самоусунулась від регулювання цього процесу.

Інвестиційна діяльність в роки реформ значною мірою визначається нестачею власних коштів підприємств, високою ризикованістю довгострокових вкладень, високими процентними ставками за залученими кредитами, низькою конкурентоспроможністю корпоративних цінних паперів на фінансових ринках, скороченням обсягів централізованих капітальних вкладень і неритмічним їх фінансуванням. Величина капіталовкладень скоротилася, а їх структура набула сировинної і непродуктивної спрямованості, окрім того, відбулось скорочення сукупного попиту, пов'язаного з політичною нестабільністю, відсутністю відповідної інфраструктури, відходом держави від фінансування інвестиційного процесу. Таким чином, недоінвестування української економіки протягом останніх 8 років визначило всю сукупність проблем, що накопичилися у виробничому потенціалі країни. До них належать: низька ефективність виробництва і конкурентоспроможність продукції, що випускається, скорочення виробництва наукомісткої продукції, поглиблення галузевих регіональних і технологічних диспропорцій, особливо у сфері промислового виробництва.

З погіршенням фінансового стану реального сектора економіки зменшився не тільки його власний інвестиційний потенціал, а й можливості залучення позикових коштів. Перехід НБУ до режиму інфляційного таргетування не

вплинув на частку кредитів у структурі джерел фінансування капітальних інвестицій.

При загальній економічній і політичній невизначеності, з одного боку, та повільному розвитку ринків капіталу та робочої сили - з іншого, банківська система практично не зацікавлена в довгостроковому вкладенні коштів і керується, переважно, власними, локальними інтересами, чисто кон'юнктурними моментами.

Грошово-кредитна політика, що проводить НБУ - надмірно жорстка і практично виключає можливість необхідного збільшення як внутрішніх, так і зовнішніх інвестицій для переходу до економічного зростання. Обмеження грошової емісії і сукупного платоспроможного попиту, звузило діапазон дії і сферу її впливу на розвиток економіки. Направленість грошово-кредитної політики на подолання інфляції з використанням усього арсеналу інструментів централізованого впливу на сферу грошово-фінансових відносин фактично призвела до втрати здатності банківської системи забезпечувати потреби господарських суб'єктів у позикових коштах. Триваючий спад виробництва, низька залежність інфляційних процесів від ситуації у грошово-кредитній сфері доводять, що в умовах спаду виробничої активності жорсткість грошової політики лише загострює проблему платоспроможності, позбавляє економічних суб'єктів здатності до інвестування та розширення виробництва.

Варто зазначити, що нині максимальну дію на економіку чинять такі інструменти як ставка рефінансування і ставка обов'язкового резервування. Для підвищення інвестиційної активності банківських установ, насамперед, розглянемо заходи з удосконалення системи рефінансування, яка на сьогодні, націлена в основному на поточне управління ліквідністю, тому в ній і переважають надкороткострокові кредити. Проте економіці потрібне довгострокове рефінансування комерційних банків. Не заперечуючи важливості цього напрямку роботи, необхідно поступово спрямовувати її у бік створення сприятливих умов для довгострокового кредитування потреб реального сектора економіки.

Тому для стимулювання інвестиційної активності комерційних банків доцільно виділити наступні основні напрями, пов'язані з підвищенням дієвості механізму рефінансування як інструменту грошово-кредитного регулювання:

- довгострокове рефінансування комерційних банків. До першочергових цілей, на нашу думку, повинно належати кредитування новітніх і енергозберігаючих технологій, оновлення основних виробничих фондів, кредитування сільськогосподарського виробництва, малого та середнього бізнесу;

- утримання високого рівня банківського нагляду за цільовим використанням грошових ресурсів, отриманих від центрального банку через інструменти рефінансування;

- для застереження від зловживань із цільовими кредитами передбачити механізм захисту і контролю суб'єктів господарювання від морально застарілих і матеріаломістких, енергоємних технологій, обладнання і матеріалів;

- подальше зниження ставки рефінансування.

Реалізація цих заходів сприятиме активізації інвестиційної діяльності банківських установ. Заходи щодо активізації інвестиційної діяльності комерційних банків зачіпають ще два аспекти: політику обов'язкового резервування частини залучених коштів у НБУ й оподаткування прибутку банківських установ

Крім зміни норм обов'язкових резервів, для стимулювання видачі довгострокових позик суб'єктам господарювання пропонуємо встановити пільгове оподаткування прибутку банків, якщо такі позики перевищують певну частку (наприклад, 35%) від сукупної величини кредитних вкладень банків, або з умовою використання коштів, зекономлених за рахунок пільгового оподаткування на пільгове фінансування інвестиційних програм.

Іншим важливим напрямком активізації інвестиційного кредитування комерційними банками є субсидування процентних ставок. Для стимулювання комерційних банків кредитувати виробництво необхідно скористатися таким важелем впливу, як субсидування процентних ставок

Перераховані вище шляхи для стимулювання інвестиційної діяльності комерційних банків будуть ефективними за умови жорсткого контролю за використанням банківськими установами коштів, отриманих в результаті надання їм пільг.

Література:

1. Офіційний сайт Національного банку України [Електронний ресурс].- Режим доступу: <http://www.bank.gov.ua>.

2. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс].- Режим доступу: http://ukrstat.org/uk/operativ/operativ2013/ibd/ibd_rik/ibd_u/ki_rik_u_bez.htm

Микола ЗАХАРКІВ

студент факультету фінансів

Тернопільський національний економічний університет

Науковий керівник:

викладач кафедри банківської справи Сегеда Л.М.

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПРОБЛЕМИ КРЕДИТУВАННЯ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО БІЗНЕСУ

Діяльність європейських урядів побудована на принципі «Think Small First», що закликає першочергову увагу приділяти розвитку малого бізнесу. В умовах обмеженості ресурсів вони надають пріоритети стимулюванню економічної ефективності, що, своєю чергою, формуватиме робочі місця, створюватиме додану вартість та збільшуватиме доходи бюджету для фінансування інших проектів, у тому числі соціальних. Підтверджена практична ефективність даної стратегії є стимулом для впровадження її в Україні. У цих умовах першим необхідним кроком є систематизація наявних проблем і визначення шляхів їх вирішення.